

Sárbogárd Város Jegyzője
7000 Sárbogárd, Hősök tere 2.

Előterjesztés

Sárbogárd Város Önkormányzat Képviselő-testületének
2011. május 13-i ülésére

Tárgy: Sárbogárd Város Önkormányzat Képviselő-testületének az egyes szociális ellátásokról szóló 28/2006. (VI. 15.) önkormányzati rendeletének módosítása

Tisztelt Képviselő-testület!

Az Alkotmánybíróság 18/2002. (IV. 25.) AB határozatával megállapította, hogy z önkormányzati rendeleti előírások alkotmányellenessége utólagos vizsgálatára irányuló indítvánnyal érintett Budapest Főváros Terézváros Önkormányzatának 14/1997. (V. 23.) számú rendelete 15. § (1) bekezdésének a „feltéve, ha a tartósan beteg személy a Terézvárosban lakóhellyel rendelkezik” szövegrésze alkotmányellenes, ezért azt megsemmisítette.

A hivatkozott alkotmánybírósági döntés érinti a jelenleg hatályos 28/2006 (VI. 15) önkormányzati rendeletünk 26. §-ának (3) bekezdését, annak is a d) pontját, mely kimondja, hogy

„d) az általa ápolat személy lakóhelye, vagy bejelentett tartózkodási helye Sárbogárd közigazgatási területe.”

A helyi rendelet ezen rendelkezése a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Sztv.) 41. §. (4) és (5) bekezdéseiben foglaltakkal ellentétes módon szabályozza az ápolási díjra való jogosultságot, azt a hivatkozott Ab határozat alkalmazásával nem kötheti az ápolat személy Sárbogárdon létesített lakóhelyéhez, tartózkodási helyéhez.

A helyi rendeletben ilyen tartalmú kikötés az AB határozat szerint az Alkotmány 44/A §.(2) bekezdésében kimondott jogszabályi hierarchia alapelvébe és 70/A §-ában leírt diszkrimináció tilalmának alapelvébe ütköző.

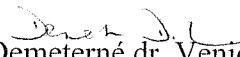
A R. 26. § (3) bekezdés d) pontjának hatályon kívül helyezésével szükséges a következő lényeges elemeket tartalmazó e) pont előrehozásáról és d) pontra változtatásáról szóló döntés is.

Mivel a jelenlegi szabályozás alkotmányellenes elemet tartalmaz, szükséges annak megváltoztatása esetén a kihirdetést követő napon a hatályba léptetése és a folyamatban lévő ügyekre az alkalmazás kötelmének kimondása.

Kérem, szíveskedjenek az előterjesztést megtárgyalni, és a rendelet-tervezetet elfogadni.

Sárbogárd, 2011. április 27.

 Demeterné dr. Venicz Anita
 jegyző

**Sárbogárd Város Önkormányzat
Képviselőtestületének**

.../2011. (... ...) önkormányzati rendelete

az egyes szociális ellátásokról szóló
28/2006. (VI. 15.) önkormányzati rendelet módosításáról

Sárbogárd Város Önkormányzat Képviselő-testülete a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 26. §. és a 32. §. (3) bekezdésének felhatalmazása alapján az egyes szociális ellátásokról a következő rendeletet alkotja.

1. §

A 28/2006. (VI. 15.) önkormányzati rendelet (továbbiakban: R.) 26. § (3) bekezdésének d) pontját hatályon kívül helyezi, a 26. § (3) bekezdésének e) pontja és annak alpontjai, továbbá az abban foglalt hivatkozás d) pontra változnak.

2. §

A R. további rendelkezései változatlanul maradnak.

3. §

Ezen rendelet a kihirdetést követő napon lép hatályba és a hatálybalépést követő 5. napon hatályát veszti, rendelkezéseit a jelenleg folyamatban lévő ügyekre is alkalmazni kell.

Sárbogárd, 2011. május 13.

(: dr. Sükösd Tamás :)
polgármester

(: Demeterné dr. Venicz Anita :)
jegyző

Kihirdetve:

Sárbogárd, 2011. május „ „

(: Demeterné dr. Venicz Anita :)
jegyző

18/2002. (IV. 25.) AB határozat¹

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság önkormányzati rendeleti előírások alkotmányellenessége utólagos vizsgálatára irányuló indítvány és alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy Budapest Főváros Terézváros Önkormányzatának a szociális rászorultságtól függő egyes pénzbeli és természetbeni ellátásokról szóló 14/1997. (V. 23.) rendelete 15. § (1) bekezdésének a „feltéve, ha a tartósan beteg személy a Terézvárosban lakóhellyel rendelkezik” szövegrésze alkotmányellenes, ezért ezt a szövegrészt megsemmisíti.

Az Alkotmánybíróság e határozatának közzétételét követően Budapest Főváros Terézváros Önkormányzatának a szociális rászorultságtól függő egyes pénzbeli és természetbeni ellátásokról szóló 14/1997. (V. 23.) rendelete 15. § (1) bekezdése a következő szövegezéssel marad hatályban: „Az Sztv. 41. § (1) bekezdésében meghatározottakon túlmenően a háziorvos javaslatára ápolási díj állapítható meg annak a hozzátartozónak is, aki 18. életévét betöltött, tartósan beteg személy ápolását látja el és jövedelme, illetve rendszeres pénzellátása nem haladja meg a nyugdíjminimum 300%-át.

2. Az Alkotmánybíróság Budapest Főváros Terézváros Önkormányzatának a szociális rászorultságtól függő egyes pénzbeli és természetbeni ellátásokról szóló 14/1997. (V. 23.) rendelete 1. § (1) bekezdése és a 15. § (1) bekezdésének a megsemmisítéssel nem érintett szövege alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

3. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Bíróság 17.K.38244/1999/10. sz. ítélete hatályon kívül helyezése iránt benyújtott „alkotmányjogi panaszt” visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

1. Az indítványozó Budapest Főváros Terézváros Önkormányzatának a szociális rászorultságtól függő egyes pénzbeli és természetbeni ellátásokról szóló 14/1997. (V. 23.) rendelete (a továbbiakban: Ör.) 1. § (1) bekezdése és a 15. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint az Ör. 1. § (1) bekezdése azért alkotmányosértő, mivel - diszkriminatív módon - VI. kerületi lakcímet követel meg az ápolásra szoruló személytől ápolási díj igénybevételének feltételeként. Az Ör. 15. § (1) bekezdését pedig azért kifogásolta az indítványozó, mivel úgy vélte, hogy ez a szabályozás önkényesen, ésszerű ok nélkül tesz különbséget állampolgárok között. Sérélmelte ugyanis, hogy e rendelkezés alapján az önkormányzat több esetben azért utasította el az ápolási díj iránti kérelmet, mert az ápoló és az ápolat között nem állt fenn a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 685. § b) pontjában tételesen meghatározott hozzátartozói kapcsolat.

2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszt is előterjesztett. Ebben a beadványában a Fővárosi Bíróság 17.K.38244/1999/10. sz. ítélete hatályon kívül helyezését kérte. Kifogásolta, hogy a támadott ítélet az Ör. alkotmányosértő előírásai - az 1. § (1) bekezdése és a 15. § (1) bekezdése - alkalmazásával a felperest mint a Ptk. 685. § b) pontja szerint hozzátartozónak nem minősülő személyt kizárta az ápolási díjra jogosultak köréből.

Az indítványozó azt is sérelmezte, hogy a Fővárosi Bíróság említett ítélete „védelmébe vette az önkormányzat azon próbálkozását is, hogy az ápolási díj megállapításánál csak a Terézvárosban élő és ott lakóhellyel rendelkező személyek vehessék igénybe a támogatást”. Arra hivatkozott, hogy „lakóhely szerinti diszkrimináció, ha minden ésszerű ok nélkül azt követelik meg, hogy az ápoló is VI. kerületi lakos legyen”.

Az indítvány további, más jogszabályi rendelkezések, így a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Sztv.) több előírása alkotmányellenességének megállapítására irányuló kérelmeket is tartalmazott, ezeket azonban az Alkotmánybíróság külön számokon vette nyilvántartásba és önálló eljárásban bírálta el.

II.

Az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglalt döntését a következő jogszabályi előírásokra alapozta.

Az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdése kimondja: „A helyi képviselő-testület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal.”

A diszkrimináció tilalmára vonatkozóan az Alkotmány 70/A. §-a a következő rendelkezést tartalmazza:

„(1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.

(2) Az embereknek az (1) bekezdés szerinti bármilyen hátrányos megkülönböztetését a törvény szigorúan bünteti.”

Az Sztv. 41. § (4)-(5) bekezdése megállapítja:

„(4) A települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek esetén ápolási díj állapítható meg annak a hozzátartozónak, aki 18. életévét betöltött tartósan beteg személy gondozását végzi.

(5) Az ápolási díjról az ápolást végző személy lakóhelye szerinti települési önkormányzat képviselő-testülete dönt.”

Az Ör. 1. § (1) bekezdése szerint a rendelet hatálya kiterjed a Terézvárosban élő és itt lakóhellyel rendelkező személyekre. Az Ör. 15. § (1) bekezdése megállapítja: „Az Sztv. 41. § (1) bekezdésében meghatározottakon túlmenően a háziorvos javaslatára ápolási díj állapítható meg annak a hozzátartozónak is, aki 18. életévét betöltött, tartósan beteg személy ápolását látja el, feltéve, ha a tartósan beteg személy a Terézvárosban lakóhellyel rendelkezik és jövedelme, illetve rendszeres pénzellátása nem haladja meg a nyugdíjminimum 300%-át.”

III.

1. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítvány a következők miatt részben megalapozott.

1.1. Az Alkotmánybíróság elsősorban a támadott rendelkezésekben az ápolat személy lakóhelyére vonatkozó előírás alkotmányosságát érintő kifogást bírálta el.

¹ Alkotmánybírósági ügyszám: 29/D/2000.

Az Ör. 1. § idézett (1) bekezdése e rendelet területi és személyi hatályára vonatkozik. E rendelkezés alkotmányossági vizsgálatát az Alkotmánybíróság az Ör. másik támadott előírásával, a 15. § (1) bekezdésével való összefüggésben végezte el. Ez utóbbi előírás abban az esetben tette lehetővé az ápolási díj megfizetését, ha az ápolásra szoruló, tartósan beteg személy terézvárosi lakóhellyel rendelkezik (ezen túl a jövedelmi helyzetére vonatkozó, az indítványozó által nem kifogásolt feltételt is megállapított).

Az Alkotmánybíróság a 6/2002. (II. 28.) AB határozatban már megállapította a következőket: „Az ápolási díj azzal, hogy anyagi biztonságot nyújt a tartós otthoni gondozásra szoruló beteg gondozását ellátó, s emiatt munkát vállalni nem tudó vagy fizetés nélküli szabadságon levő hozzátartozó számára, azt a társadalmilag kívánatos helyzetet kívánja elősegíteni, hogy a tartósan beteg emberek otthoni ápolását elsősorban a közvetlen hozzátartozójuk lássa el.

Az ápolási díj tehát nem a gondozottnak nyújtott szociális támogatás, hanem az ápolást ellátó hozzátartozó számára a tartós beteg ápolása miatt kiesett jövedelmének pótlását szolgáló pénzübeli ellátás.” (MK 2002. 28., 1787., 1789.)

E határozatában az Alkotmánybíróság az ápolási díj törvényi rendeltetésével ellentétesnek minősítette azt a szabályozást, amely az ápolási díjra való jogosultságot a gondozott jövedelmi viszonyaitól tette függővé. Az Sztv. 41. § idézett (5) bekezdése nem az ápolásra jogosult, hanem az ápolást végző személy lakóhelye szerinti települési önkormányzat jogalkotói hatáskörébe utalja az ápolási díjról való döntést. Az Ör. 15. § (1) bekezdése e törvényi szabályozással ellentétes rendelkezést tartalmaz, amikor olyan körülménytől - az ápolást végző személy lakhelyétől - teszi függővé az ápolási díj igénybevételének jogosultságát, amelyre az Sztv. szabályozása nem utal.

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 8. § (1) bekezdése szerint a szociális ellátásról való gondoskodás olyan helyi közszolgáltatásnak minősül, amelyről a helyi önkormányzat törvény keretei között hozhat döntést. Az Ör. vizsgált szabályozása a törvényi kereteken túlterjeszkedik.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság ezt a vázolt tartalmú rendelkezést az Sztv.-nek az ápolási díjra vonatkozó szabályaival, s ezért az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezéssel ellentétesnek minősítette és megsemmisítette.

1.2. Az indítványozó az Ör. 15. § (1) bekezdésében a hozzátartozó fogalmára utaló részt is kifogásolta.

Az Sztv., a szociális rászorultságtól függő pénzübeli ellátások egyik formájaként határozza meg az ápolási díjat, amelynek jogosultja - az Sztv. 40. §-a alapján - a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó. Az Sztv. az ápolási díjnak két fajtáját különbözteti meg. Az egyik a 41. § (1) bekezdése szerinti, a szociális alapellátás körébe tartozó ápolási díj, melynek megállapítása a törvényi feltételek fennállása esetén az önkormányzatok számára kötelező. Ennek jogosultja a két év feletti súlyos fogyatékos, illetve a 18 év alatti tartósan beteg személy otthoni ápolását, gondozását ellátó nagykorú hozzátartozó, kivéve a jegyes. A másik fajta a 41. § (4) bekezdése szerinti, az önkormányzat által megállapítható, de nem kötelezően megállapítandó ápolási díj, melynek jogosultja a 18. életévét betöltött tartósan beteg személy gondozását végző hozzátartozó lehet, az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint.

Az Ör. előírása az Sztv. 41. § (4) bekezdésén alapul. Az Ör. vizsgált szabályozása és az Sztv. kapcsolódó rendelkezései összevetésével ezért az Alkotmánybíróság az Ör. 15. § (1) bekezdésének a hozzátartozó fogalmára utaló előírása alkotmányellenességét nem állapította meg, s az indítványt ebben a vonatkozásban elutasította.

1.3. Az Ör. 1. § (1) bekezdését illetően az Alkotmánybíróság alkotmányellenességet nem tárt fel. Ez az általános tartalmú rendelkezés az Ör. ápolási díjra vonatkozó szabályozását illetően a 15. § (1) bekezdésében - különös tartalommal - rendezést nyert, amelynek alkotmányosságáról az Alkotmánybíróság e határozatában döntést hozott. Az Ör. 1. § (1) bekezdése - mint az Ör. egészének hatályára vonatkozó rendelkezés - tekintetében pedig az indítványt erre utaló alkotmányossági kifogások hiányában érdemben nem vizsgálta és ezért elutasította.

2. Az indítványozó alkotmányjogi panasznak nevezett beadványt is előterjesztett. Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 48. § (1) bekezdése szerint az Alkotmányban biztosított jogainak megsértése miatt alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz az, akinek a jogsérelme az alkotmányellenes jogszabály alkalmazása folytán következett be és egyéb jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, illetőleg más jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Mivel az Alkotmánybíróságnak sem az alkotmányjogi panasz, sem más eljárása keretében nincs hatásköre jogerős bírósági ítélet hatályon kívül helyezésére, ezért az indítványozó erre irányuló kérelmét visszautasította.

Az Alkotmánybíróság e határozatának közzététele az Abtv. 41. §-ának rendelkezésén alapul.

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
előadó alkotmánybíró